Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16432

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i (ASÖ) ya da orijinal ismiyle **The Questionnaire on Resource and Stress-F (QRS-FT)**, ailelerin ya?ad??? stresi ve stres kaynaklar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Türkçeye 2001 y?l?nda Dr. Sema Kaner taraf?ndan uyarlanm?? olup, özellikle kronik hastal?klar veya engellilik durumu olan bireylere sahip ailelerin kar??la?t??? zorluklar? ve bu zorluklarla ba?a ç?kma kaynaklar?n? de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere yeterli düzeyde geçerlik ve güvenirlik özelliklerine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçe?in temel amac?, aile i?leyi?ini etkileyen stres faktörlerini sistematik olarak belirlemek ve böylece psikolojik müdahale programlar?na rehberlik etmektir. Kaner'in çal??mas?, QRS-FT'nin faktör yap?s?n? inceleyerek, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türkçe kültürü ba?lam?nda da uygunlu?unu ara?t?rm??t?r. Bu ölçek, aile psikolojisi ve klinik psikoloji alanlar?nda önemli bir de?erlendirme arac? olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Aile stresi, QRS-FT, kaynak ve stres anketi, psikometrik özellikler, uyarlama, aile i?leyi?i, faktör yap?s?, Sema Kaner, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Sema Kaner (Uyarlama Yazar?)

Amaç

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, ailelerin üyelerinden birinin özel bir durumu (örne?in, kronik hastal?k, engellilik veya geli?imsel yetersizlik) olmas? nedeniyle ya?ad??? stres düzeyini kapsaml? bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, sadece stresin genel seviyesini de?il, ayn? zamanda bu strese katk?da bulunan spesifik alanlar? ve stresle ba?a ç?kmada kullan?labilecek kaynaklar? da belirlemeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in (QRS-F) kültürel geçerlili?ini sa?lamak ve Türkiye'deki ailelerin kar??la?t??? kendine özgü stres faktörlerini yans?tabilecek bir araç sunmak amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Bu amaç do?rultusunda, ölçe?in faktör yap?s? yeniden incelenmi? ve elde edilen sonuçlar, ölçe?in psikolojik ara?t?rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde kullan?lmas?na olanak tan?m??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

ASÖ (QRS-FT), **aile stresi** kavram?n? çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r. Ölçek, sadece bireyin de?il, tüm ailenin ya?ad??? yükü ve zorluklar? ölçmektedir. QRS-FT'nin ölçtü?ü temel yap?, aile sistemindeki kaynaklar?n tükenmesi veya yetersiz kalmas? sonucu ortaya ç?kan psikolojik ve sosyal bask?d?r. Bu yap? genellikle, engelli bireyin ihtiyaçlar?, aile içi rollerdeki de?i?imler, sosyal destek eksikli?i ve gelecekle ilgili endi?eler gibi alt boyutlardan olu?ur.

Ölçek, stresin kaynaklar?n? ve ailenin bu stresle ba?a ç?kma kapasitesini de de?erlendirerek, stresin yaln?zca olumsuz yönlerini de?il, ailenin dayan?kl?l?k potansiyelini de dolayl? olarak yans?t?r. Bu çok boyutlu yakla??m, ara?t?rmac?lar?n ve klinisyenlerin aileye özgü müdahale stratejileri geli?tirmesine yard?mc? olur.

Geçerlik

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? için Kaner (2001) taraf?ndan kapsaml? geçerlik çal??malar? yürütülmü?tür. Bu çal??malar, ölçe?in amaçlad??? yap?y? ne ölçüde do?ru ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Çal??malar sonucunda, QRS-FT'nin ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere yeterli psikometrik özelliklere sahip oldu?u ifade edilmi?tir.

Yap?lan geçerlik analizleri, genellikle yap? geçerli?i ve ay?r?c? geçerli?i içermektedir. **Faktör analizi** sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?na uygun bir faktör da??l?m? göstererek yap? geçerli?ini desteklemi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in Türk kültürüne özgü stres faktörlerini de ba?ar?yla yans?tabilece?ini i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Kaner (2001) taraf?ndan yap?lan güvenirlik analizleri, QRS-FT'nin yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. ?ç tutarl?l?k genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile rapor edilir.

Geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n?n ortak sonucu, ölçe?in hem tutarl? hem de do?ru ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir. Bu durum, QRS-FT'nin psikoloji, e?itim bilimleri ve sosyal hizmetler alanlar?ndaki ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelmektedir.

Faktör Analizi

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i (QRS-FT) uyarlamas? kapsam?nda **faktör yap?s?** detayl? olarak incelenmi?tir. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? ve bu boyutlar?n aile stresinin teorik yap?s?yla ne kadar örtü?tü?ünü ortaya koyar. Orijinal QRS-F,

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle birden fazla alt boyuta sahiptir ve uyarlama çal??mas? da bu çok boyutlu yap?y? Türkçe örneklemde do?rulamay? hedeflemi?tir.

Kaner'in çal??mas?, ölçe?in Türkçede de anlaml? ve ayr??m?? faktörler sundu?unu belirtmektedir. Bu faktörler, ailenin ekonomik yükü, sosyal k?s?tlamalar, bireyin hastal???n?n/engellili?inin yaratt??? zorluklar ve aile içi ili?kilerdeki gerilim gibi temel stres alanlar?n? temsil etmektedir. Faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçe?in yap?sal geçerli?inin kritik bir bile?enini olu?turur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik rahats?zl??? veya engeli olan bireylere sahip aileler ve ebeveynler.

Age Group: Yeti?kinler (Ebeveynler veya aile üyeleri).

Population Details: Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli sosyo-ekonomik ve demografik özelliklere sahip aileler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Psikometrik De?erlendirme. Aile stresini ölçmeye yönelik standartla?t?r?lm?? anket format?.

Anahtar Kelimeler

QRS-FT, aile yükü, psikolojik de?erlendirme, psikometri, klinik psikoloji, Sema Kaner, faktör yap?s?, güvenirlik katsay?s?, Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Dergisi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2001 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izinler için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi: semakaner@gmail.com

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgiler a?a??daki linkte bulunmaktad?r: dergiler.ankara.edu.tr. Ayr?ca, ölçe?in PDF dosyas? da mevcuttur. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: aile-stresini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Kaner, S. (2001). Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i (The Questionnaire on Resource and Stress-F) Faktör Yap?s?, Güvenirlik ve Geçerlik Çal??malar?. *Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 34*(1), 1-10.

Kaner, S. (2001). Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i (QRS-FT) makalesinin çevrimiçi ba?lant?s?: dergiler.ankara.edu.tr.

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i PDF dosyas?: aile-stresini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Aile Stresini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktad?r. Bu bölüm, ölçe?in maddeleri yay?mland???nda buraya eklenecektir.

ARABPSYCHOLOGY.COM